

Teachers' Inquiry in
Mathematics Education

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Logaritamska skala

V. gimnazija, Zagreb
Daniela Beroš, Milena Ćulav Markičević,
Zlatko Lobor, Ivana Martinić

U tablici su dani podaci o ukupnom broju zaraženih u Italiji tijekom karantene u proljeće 2020.

Datum (2020.)	Ukupan broj zaraženih
17.2.	3
24.2.	229
2.3.	2038
9.3.	9179
16.3.	27997
23.3.	63941
30.3.	101723
9.4.	143612
16.4.	168932
23.4.	189957

Prikažite ove podatke u pravokutnom koordinatnom sustavu.

U tablici su dani podaci o razini buke tijekom 20 minuta koncerta održanog u srpnju 2020.

Vrijeme mjerjenja (9.7.2020.)	Razina buke (μPa)
22:17	2907.568771
22:19	493776.021
22:21	275124.9621
22:23	6645.535704
22:25	911024.3723
22:27	643472.5065
22:29	101281.4699
22:31	1075300.866
22:33	1782501.876
22:35	23228.97228

Prikažite ove podatke u pravokutnom koordinatnom sustavu.

U tablici su dani podaci o koncentraciji vodikovih iona tijekom fermentacije kefira dodanog u mlijeko.

Proteklo vrijeme (u satima)	Koncentracija vodikovih iona (mol/L)
0	0.000000095
4	0.000000240
8	0.000000437
12	0.000000912
	0.000001995
	0.000015488
	0.000028840
	0.000114815
	0.000354813
	0.001584893

[Observation of Lactic Acid Bacteria and Yeast Populations During Fermentation and Cold Storage in Cow's, Ewe's and Goat's Milk Kefirs](#)

Prikažite ove podatke u pravokutnom koordinatnom sustavu.

U tablici su dani podaci o količini oslobođene energije u potresima u Zagrebu između 22.3.2020. i 26.3.2020.

Redni broj potresa	Oslobođena energija (J)
1.	7943300000000
2.	1995300000000
3.	22387002541
4.	5623400000
5.	1000000000
6.	1412500000
7.	1995300000
8.	22387591200
9.	3981100000
10.	31623000

[LASTQUAKE](#)

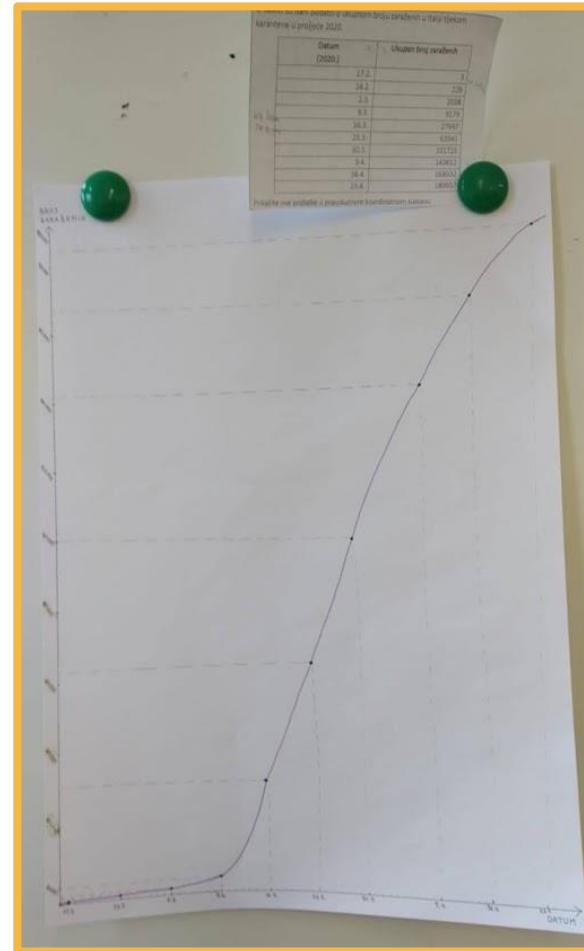
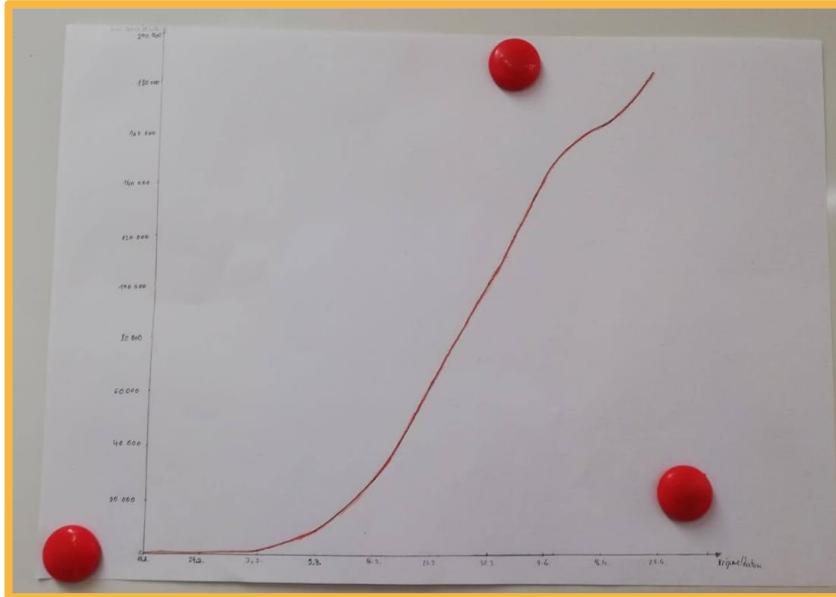
Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti

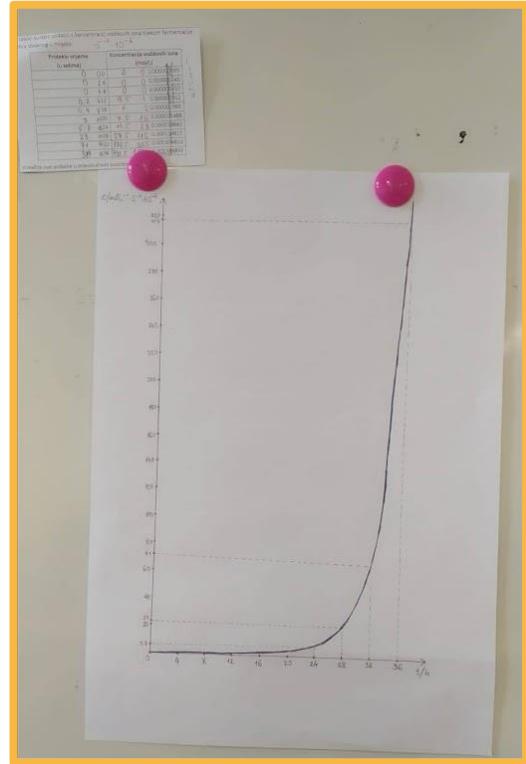
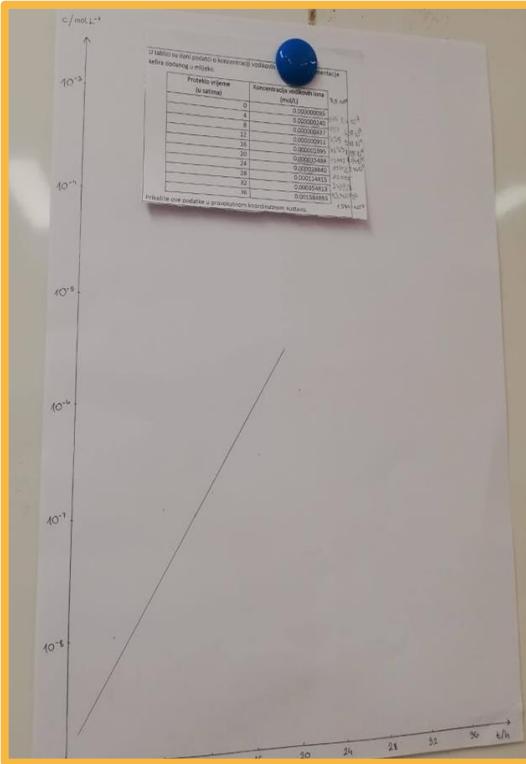

A person in a blue top and black skirt stands to the right of the board, looking towards it.

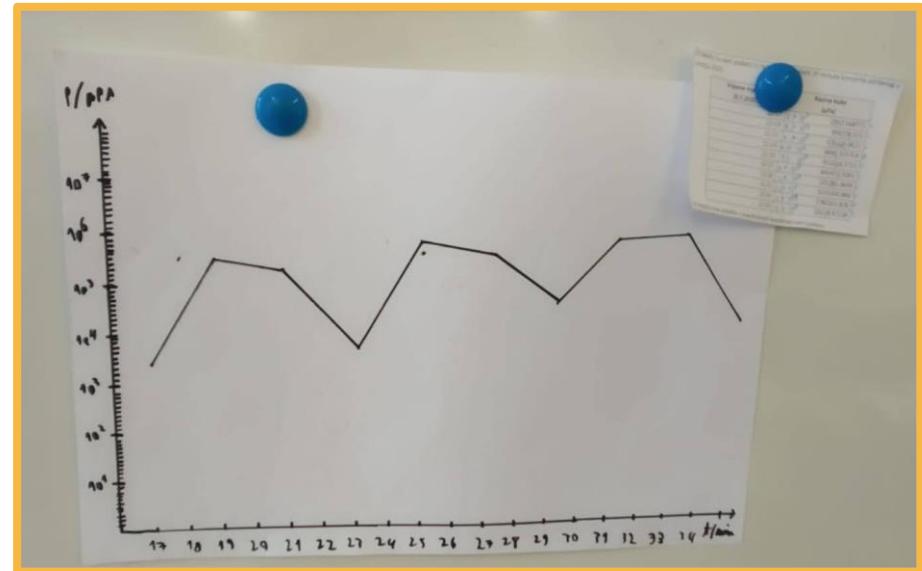
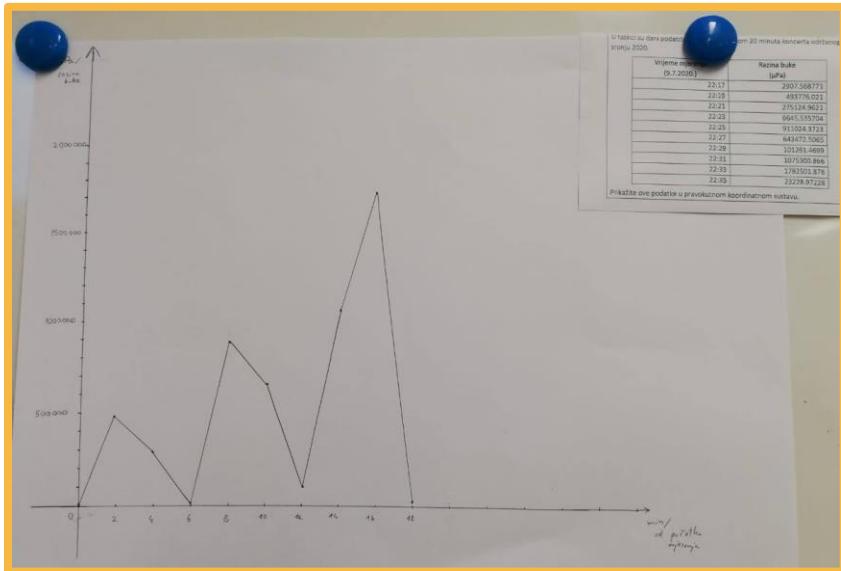
COVID

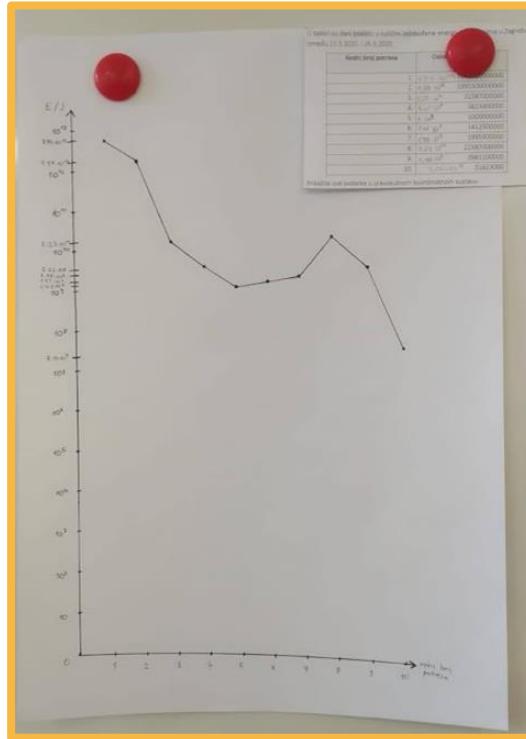
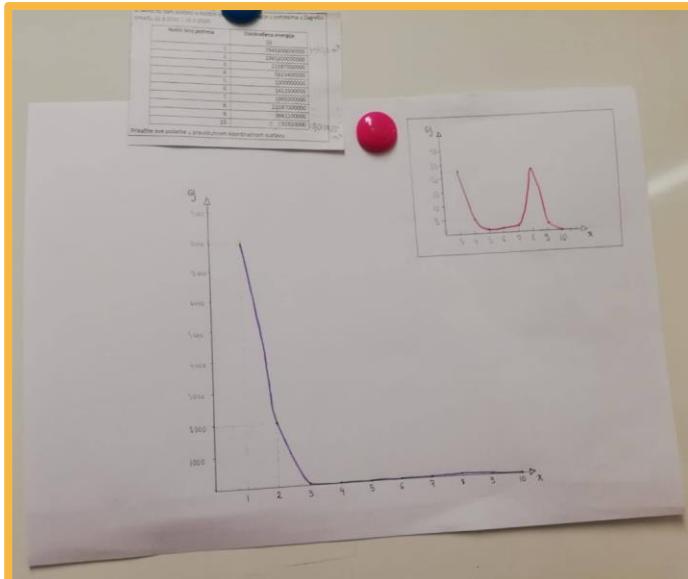
KEFIR

BUKA

POTRESI

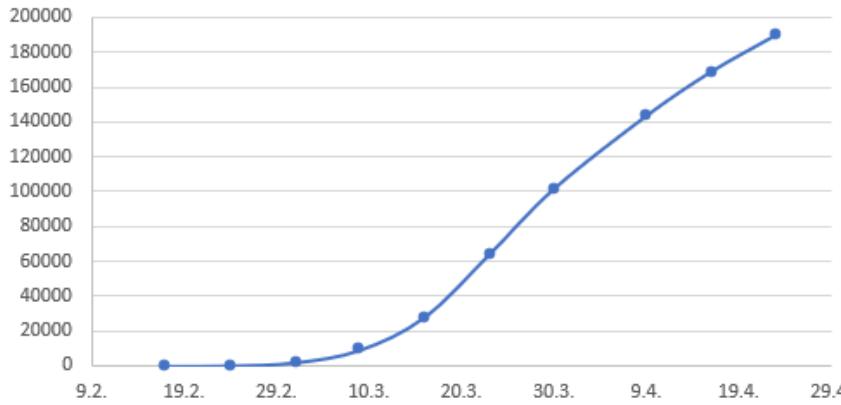
Koji graf je bolji?

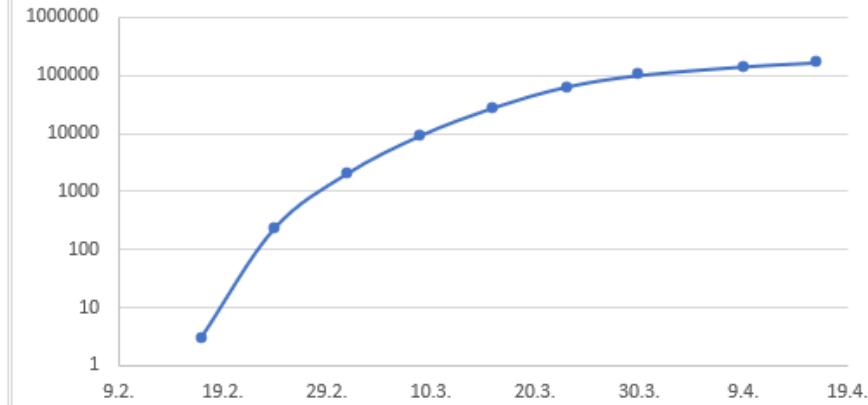
ZAŠTO?

COVID-19 U ITALIJI

Ukupan broj zaraženih u Italiji (2020.)

Ukupan broj zaraženih u Italiji (2020.)

Odgovorite kao grupa na sljedeća tri pitanja.

1. Procijenite broj zaraženih na dan 30.4.2020.
2. Između koja dva trenutka je došlo do najveće promjene u broju oboljelih?
3. U kojem trenutku dolazi do usporavanja rasta broja oboljelih?

A zatim pripremite kratko izlaganje za ostatak razreda u kojem ćete iznijeti:

Što sve možete zaključiti iz danih grafova? Koje zaključke je lakše donijeti iz lijevog, a koje iz desnog grafra? Koji graf vam nudi bolje informacije?

Odgovori: COVID-19 U ITALIJI

1. Procijenite broj zaraženih na dan 30.4.2020.

Broj zaraženih će biti između 200 000 i 210 000.

2. Između koja dva trenutka je došlo do najveće promjene u broju oboljelih?

Do najveće promjene u broju oboljelih je došlo između 30.3. i 9.4.

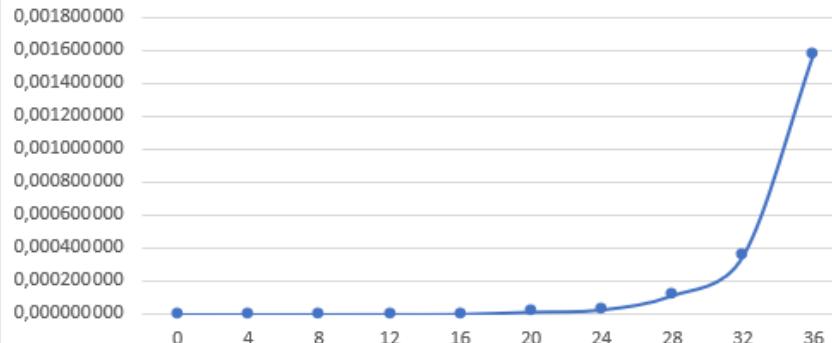
3. U kojem trenutku dolazi do usporavanja rasta broja oboljelih?

Do usporavanja rasta broja oboljelih dolazi između 9.4. i 16.4.

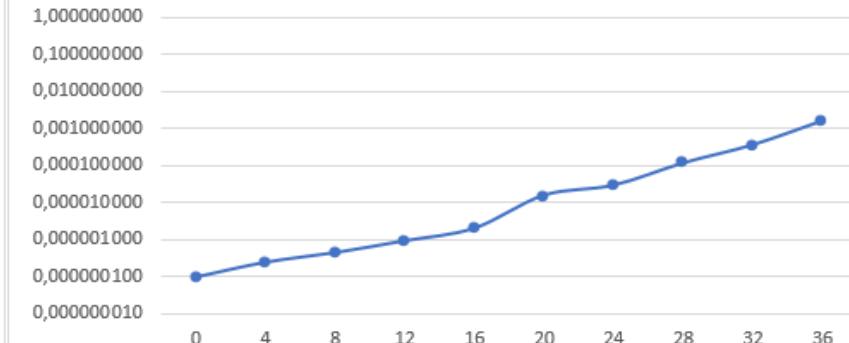

FERMENTACIJA KEFIRA

Koncentracija vodikovih iona tijekom fermentacije kefirom

Koncentracija vodikovih iona tijekom fermentacije kefirom

Odgovorite kao grupa na sljedeća tri pitanja.

1. Procijenite koncentraciju vodikovih iona u 40. satu.
2. Između koja dva trenutka je došlo do najveće promjene u koncentraciji vodikovih iona?
3. Koncentracija vodikovih iona iznad 0.003 sprječava fermentaciju, grumenčići kefira mogu se razgraditi, a mogu se pojaviti i druge, nepoželjne, bakterije. Nakon kojeg vremena fermentacije kefir može uzrokovati trovanje?

A zatim pripremite kratko izlaganje za ostatak razreda u kojem ćete iznijeti:

Što sve možete zaključiti iz danih grafova? Koje zaključke je lakše donijeti iz lijevog, a koje iz desnog grafra? Koji graf vam nudi bolje informacije?

Odgovori: FERMENTACIJA KEFIRA

1. Procijenite koncentraciju vodikovih iona u 40. satu.

Koncentracija vodikovih iona će biti oko 0.003 mol/L.

2. Između koja dva trenutka je došlo do najveće promjene u koncentraciji vodikovih iona?

Između 32 i 36 sati nakon početka mjerena koncentracije.

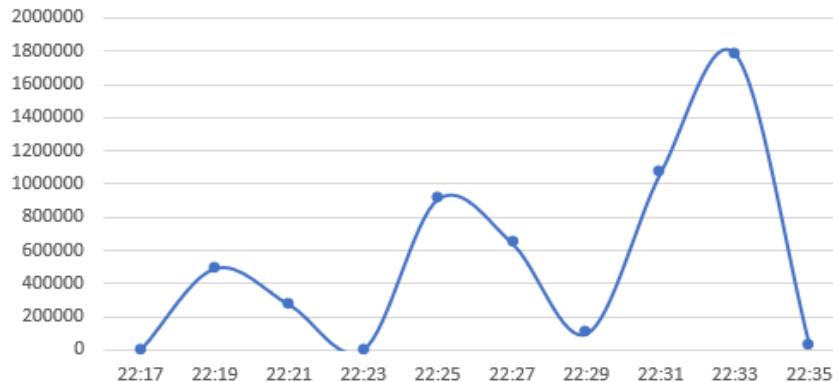
3. Koncentracija vodikovih iona iznad 0.003 sprječava fermentaciju, grumenčići kefira mogu se razgraditi, a mogu se pojaviti i druge, nepoželjne, bakterije. Nakon kojeg vremena fermentacije kefir može uzrokovati trovanje?

Kefir može uzrokovati trovanje nakon otprilike 40 sati.

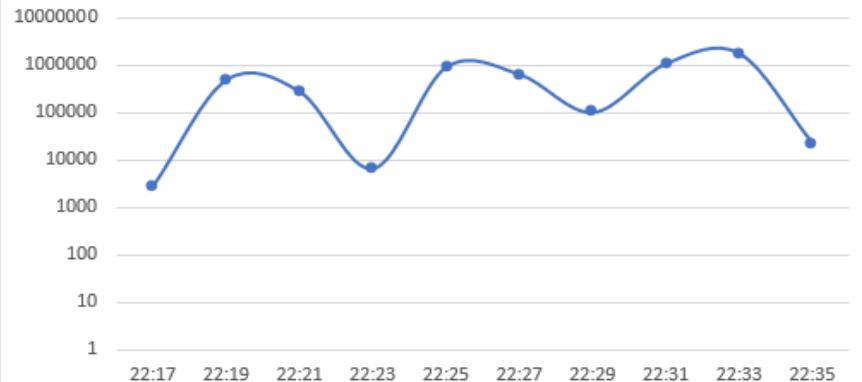

BUKA NA KONCERTU

Razina buke tijekom koncerta

Razina buke tijekom koncerta

Odgovorite kao grupa na sljedeća tri pitanja.

1. Razina normalnog razgovora je oko $6500 \mu\text{Pa}$. Je li se mogao tijekom koncerta na trenutke voditi normalan razgovor?
2. Između koja dva trenutka je došlo do najveće promjene u razini buke?
3. Duža izloženost razini buke iznad $200000 \mu\text{Pa}$ može uzrokovati oštećenje sluha. Koliko dugo su tijekom ovih 20 minuta posjetitelji bili izloženi toj razini buke?

A zatim pripremite kratko izlaganje za ostatak razreda u kojem ćete iznijeti:

Što sve možete zaključiti iz danih grafova? Koje zaključke je lakše donijeti iz lijevog, a koje iz desnog grafra? Koji graf vam nudi bolje informacije?

Odgovori: BUKA NA KONCERTU

1. Razina normalnog razgovora je oko $6500 \mu\text{Pa}$. Je li se mogao tijekom koncerta na trenutke voditi normalan razgovor?

Da, oko 22:23 sata se mogao voditi normalan razgovor.

2. Između koja dva trenutka je došlo do najveće promjene u razini buke?

Do najveće promjene je došlo između 22:33 i 22:35.

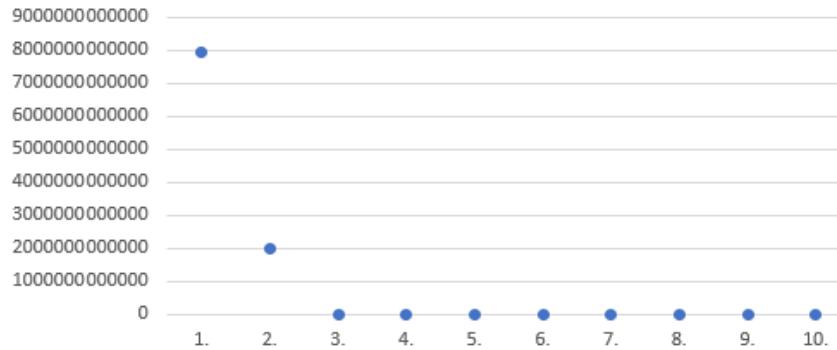
3. Duža izloženost razini buke iznad $200000 \mu\text{Pa}$ može uzrokovati oštećenje sluha. Koliko dugo su tijekom ovih 20 minuta posjetitelji bili izloženi toj razini buke?

Otprikljike 15 sekundi.

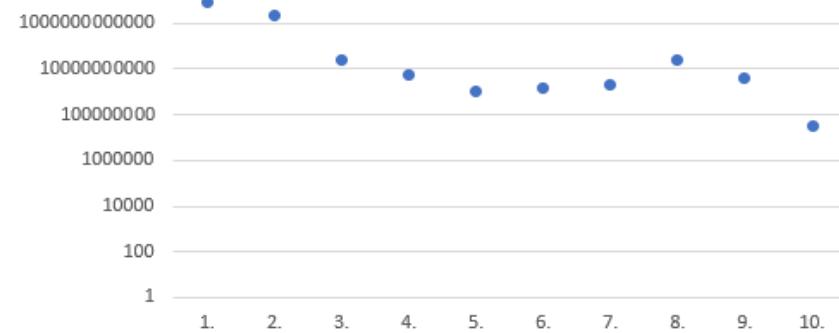

POTRESI U ZAGREBU

Energija oslobođena u potresima u Zagrebu
(22.3.2020. - 26.3.2020.)

Energija oslobođena u potresima u Zagrebu
(22.3.2020. - 26.3.2020.)

Odgovorite kao grupa na sljedeća tri pitanja.

1. Je li oslobođeno više energije u 5. potresu ili u 8. potresu?
2. Između koja dva od prikazanih potresa je najveća promjena u količini oslobođene energije?
3. Većina ljudi osjetit će potrese kod kojih je količina oslobođene energije veća od 63095730000 J. Koje od prikazanih potresa je većina Zagrepčana osjetila?

A zatim pripremite kratko izlaganje za ostatak razreda u kojem ćete iznijeti:

Što sve možete zaključiti iz danih grafova? Koje zaključke je lakše donijeti iz lijevog, a koje iz desnog grafa? Koji graf vam nudi bolje informacije?

Odgovori: POTRESI U ZAGREBU

1. Je li oslobođeno više energije u 5. potresu ili u 8. potresu?

Više je energije oslobođeno u 8. potresu.

2. Između koja dva od prikazanih potresa je najveća promjena u količini oslobođene energije?

Između 1. i 2. potresa.

3. Većina ljudi osjetit će potrese kod kojih je količina oslobođene energije veća od 63095730000 J. Koje od prikazanih potresa je većina Zagrepčana osjetila?

Većina je Zagrepčana osjetila 1. i 2. potres.

Glavni zaključci učenika

- Oba su dijagrama dobra, ovisno o informacijama koje tražite.
- Linearna skala daje nam bolju sliku stvarnih podataka, ali teško je ubaciti sve podatke.
- Logaritamska skala rješava problem stavljanja podataka različitih redova veličine na jedan graf, ali može zavarati.
- Na linearnoj skali vidimo absolutnu promjenu, na logaritamskoj skali vidimo brzinu promjene.
- Moramo jako paziti na ono što piše na osima.

Mi razmišljamo linearno, ali naša su osjetila na logaritamskoj skali.

OKUS

$$pH = - \log[H^+]$$

SLUH

$$dB = 20 \log \frac{P}{P_o}$$

POKRET

$$M = \frac{2}{3}(\log E - 4.8)$$

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TIME

- Teachers' Inquiry in Mathematics Education
- tim nastavnika
- vanjski stručnjak

Motivacija

- potres u Zagrebu (5.5, 22. ožujka 2020.)
- nerazumijevanje Richterove ljestvice
- linearno razmišljanje u nelinearnom svijetu
- nužnost razumijevanja grafičkog prikaza podataka (u različitim predmetima u školi i kasnije u životu)
- primjena i važnost logaritamske funkcije
- druga svrha osim inverza funkcije eksponencijalne funkcije

Ciljano znanje

- Primjena logaritamske skale

Širi ciljevi

- Razumijevanje različitih grafičkih prikaza istih podataka.
- Odabir odgovarajućeg grafičkog prikaza.
- Rješavanje problema iz stvarnog života.

Povratne informacije učenika

Naučio sam da moram obratiti više pažnje na osi grafova. Isto tako sam naučio da je ovo zapravo korisno u pravom životu.

Naučio sam o razlici između linearne i logaritamske skale, „prirodnosti“ prve, ali i korisnosti druge.

Iznenadio sam se kako se razlikuju grafovi čija je jedina razlika raspored vrijednosti na y osi.

Naučio sam da se podaci mogu prikazati na više načina kroz više skala i grafikona, te da svaka metoda ima svoje prednosti u čitanju nekih potrebnih informacija.

Iznenadio sam se koliko se podacima može manipulirati prikazujući ih grafički.

Naučio sam bolje crtati i čitati grafove, paziti što piše na osima, a ne samo gledati brojeve, prvi put sam vidio grafove na logaritamskoj skali i usporedio ih s normalnim, zabavio se...

Hvala na pažnji

milena.culav@skole.hr

ivana.martinic@skole.hr

time-project.eu

The sole responsibility for the content of this presentation lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

